

Fattigdom driver pirater

Fattigdom är en viktig drivkraft bakom sjöröveriet i Adenviken, som i förra veckan ledde till att tre somaliska pirater sköts ihjäl. Sjøröveri har blivit en försörjningskälla för somaliska fiskare vars vatten fiskats ut av utländska företag – ett vatten som också förorenats av att europeiska företag dumpar giftigt avfall i det.

Det verkar enkelt. Hänsynslösa pirater terroriserar farvattnen utanför Somalias kust på jakt efter skatter som skeppas genom området. De kidnappar en båt och dess besättning, rånar dem på allt av värde och kräver därefter en lösen av båtens ägare för att släppa den. I det nu så uppmärksammade fallet med Maersk Alabama lyckas kaptenen förhandla till sig att enbart han själv är av värde för piraterna och således släpps resten av besättningen. USA flyger in specialkommandot Navy Seals som skjuter ihjäl piraterna.

Piraterna har det senaste året blivit ett allt större problem för de rederier som trafikerar området. Varje månad attackeras fartyg av somaliska pirater och flera rederier överväger nu att anlita privata arméer som Blackwater Worldwide, ökända för sitt brutala agerande

i Irak, för att få bukt med problemet. Karl-Arne Johansson, på Seko Sjömän sade i förra veckan att piraterna är ”ett hot mot världsekonomin”. Piraterna verkar dock inte låta sig skrämmas av den ökade militära närvaron i området. Dagarna efter att Navy Seals i förra veckan undsatt kaptenen ombord på Maersk Alabama, kapades fyra nya fartyg. Och just nu hålls sammanlagt 18 utländska farkoster av olika piratgäng, med mer än 250 personer som gisslan, skriver The Guardian.

DET ÄR INTE DIREKT oväntat att det är först nu, när ekonomiska intressen står på spel, som media uppmärksammar situationen i Somalia igen. Att anledningen till att piraterna brett ut sig så mycket i just Somalia skulle vara att allmänt kaos och laglöshet råder i landet är en förenkling.

Självklart är den politiska situationen i Somalia – landet har inte haft en väl fungerande regering sedan början av 1990-talet – ett gott frö till all typ av kriminell verksamhet men det är inte hela förklaringen. Vattnen utanför Somalia har länge varit relativt obebakade och detta har lett till både ett utbrett tjuvfiske och till illegal dumpning av miljöfarligt

avfall. Efter tsunamin 2004 spolades stora rostiga containrar fulla med giftigt avfall upp på Somalias stränder. Avfall som misstänks ha dumpats av europeiska och asiatiska företag. Nick Nutall, talesman för FN:s miljöprogram UNEP, bekräftar för al-Jazeera att det rör

”Det är ett billigt sätt för europeiska företag att bli av med avfall.”

Nick Nutall, talesman för FN:s miljöprogram UNEP, om dumpningen av giftigt avfall i Adenviken.

sig om en omfattande dumpning av miljöfarligt avfall och den kan ha pågått i över ett decennium.

– Det är ett billigt sätt för europeiska företag att bli av med avfall som annars skulle kosta stora pengar att ta hand om i Europa.

Han säger också att det rör sig om både medicinskt och industriellt avfall och att det även påträffats tungmetaller och radioaktivt uranium. Efter att containrarna spolats upp har delar av befolkningen i närliggande områden drabbats av mystiska blödningar, hudinfektio-

ner och andra sjukdomar. När pirater förra året tog kontroll över ett ukrainskt fartyg lastat med stridsvagnar krävde man en lösen-summa på åtta miljoner dollar, pengar som enligt piraterna skulle användas för att städa upp vattnen längs kusten.

FÖR SOMALIAS FISKARE har sjöröveriet ersatt det utdöende fisket och de får betalt för att tillhandahålla sina båtar och sin kunskap om havet. Detta är något som piraterna inte skulle ha haft tillgång till i samma utsträckning om fisket fortfarande varit lönsamt och ett sätt att livnära sig på. I LA Times berättar en fiskare från Hobyo, tidigare en stor fiskestad, att 76 av stadens 80 fiskebåtar övergått till sjöröveri. Han äger en av de sista fiskebåtarna och säger att han ofta kan vara ute en hel dag och knappt få ihop tillräck-

ligt med fisk för att kunna köpa några skålar ris. Utländska båtar har vittjat lokala fiskares nät, fiskat med otillåtna metoder och förstört havsbottenmiljön. Addera giftigt och radioaktivt avfall till det och ett lokalt fiske som blomstrar försvåras avsevärt.

För fattiga och arbetslösa är sjöröveriet ett sätt att försörja sina familjer på, många ser det rentav som den enda möjligheten till ett bättre liv. Piraterna åtnjuter en hög status i Somalia. Många ser dem också som en slags kustbevakning som håller utländska fartyg borta. Kvinnor och män, flickor och pojkar imponeras av dem och deras rikedom. Eller som en elvårig pojke säger till LA Times:

– Jag hoppas att piraterna finns kvar när jag blir vuxen.

DANIEL ÅHLIN
utrikes@arbetaren.se

Fakta 300 miljoner i lösensummor

■ 2008 beräknas piraterna ha tjänat runt 300 miljoner kronor i lösensummor för kapade fartyg. Personerna i toppen av verksamheten tjänar stora pengar.

■ I slutet av förra året beslutade FN:s säkerhetsråd om utökade sanktioner mot Somalia för att kunna frysa tillgångarna för pirater.

■ Sverige skickar 160 personer till EU:s insats ”Operation Atalanta” som ska avvärja sjöröveri längs Somalias kust. I början av året fanns krigsfartyg från åtminstone nio länder i Adenviken. USA har ett dussintal krigsfartyg på plats, och Kina har hittills skickat tre fartyg.

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Ingå bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.